

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ЗАСАДИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Ісаєва Світлана Дмитрівна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник:

Ковернінська Юлія Вікторівна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Наразі все більшого значення набуває цифровізація економіки, що характеризується розвитком електронного інформаційного середовища та новітніх технологій. На сучасному етапі Україна є єдиною європейською країною, яка не має достатніх цифрових ресурсів для повноцінного переходу на платформу цифрової економіки. Однією з головних причин затримки цього процесу є повномасштабна війна, яка завдає серйозної і постійної шкоди національній економіці та процесу трансформації в новий цифровий простір. З огляду на це, важливо визначити стан формування цифрової економіки України у сучасних військових реаліях, основні тенденції та подальші перспективи її розвитку.

Цифровізація – це процес використання та інтеграції цифрових технологій, що включає в себе інновації для покращення економіки, такі як автоматизація бізнес-процесів, впровадження штучного інтелекту, використання аналітики даних та розробка інтернет-рішень.

Цифрова трансформація економіки означає інтеграцію цифрових технологій в усі сфери економічної діяльності. Ця інтеграція призводить до фундаментальних змін.

Таким чином, цифровізація економіки дає можливість [1]:

- оптимізувати бізнес-процеси;
- зменшити витрати за рахунок скорочення адміністративного апарату через автоматизацію та роботизацію;
- створити нові продукти і послуги з використанням хмарних сервісів, Інтернету речей, штучного інтелекту, віртуальної реальності;
- надання абсолютно нових бізнес-рішень: нові моделі страхування, альтернативи банківським послугам, мобільні освітні додатки, індивідуальний таргетинг онлайн-клієнтів та персоналізована реклама.

Варто зазначити, що основною метою цифровізації є цифрова трансформація наявних секторів економіки та створення нових секторів економіки, що трансформує життя в нові, більш сучасні та ефективні сфери. Цифрова економіка ґрунтується на цифрових та інформаційно-комунікаційних технологіях, динамічний розвиток і поширення яких вже наразі впливає на сучасну традиційну економіку і трансформує її з економіки, що споживає

ресурси, в економіку, що продукує ресурси. Цифрове суспільство і, зокрема, цифрова економіка – це сучасний тренд, який суттєво змінює структуру професійного управління в суспільстві.

Процес цифровізації економіки України стрімко розвивався до війни, і Міністерство цифрової трансформації та українська ІТ-спільнота активізували свої зусилля з початку війни. У 2021 році ІТ-експорт України зріс на 36% порівняно з аналогічним періодом минулого року та становив 6,8 млрд. дол. США або 10% від загального експорту. У першому кварталі 2022 року експортна виручка сегменту ІТ-експорту склала 2 млрд. дол. США. Війна спустошила цей сектор, але зростаючий міжнародний інтерес може відкрити значні можливості для майбутнього розвитку [2].

Згідно з дослідженням, частка цифрової економіки у ВВП України поступово зростає. Наприклад, у 2019 році частка цифрової економіки у ВВП України становила лише 4,3%, але вже наступного року зросла до 5,3% (рис. 1). Однак у 2022 році повномасштабна війна сповільнила процес цифровізації економіки, що негативно вплинуло на частку цифрової економіки у ВВП. Очікується, що до 2024 року цей показник зросте до 7,7%. Варто зазначити, що в довгостроковій перспективі цифровізації економіки (2026-2032 роки) Україна може зосередитися на створенні надійної інфраструктури даних для вимірювання цифрової економіки з метою підтримки науково обґрунтованих стратегій. У зв'язку з цим Україна може розглянути можливість інтеграції до Європейської статистичної системи (ESS), яка має на меті забезпечити орієнтири для підтримки науково обґрунтованої політики [3].

Рис. 1. Частка цифрової економіки у ВВП України 2019-2024рр.

Джерело: сформовано на основі [4].

Економіка України характеризується глибокою інтеграцією та інноваційністю, що вимагає вдосконалення інструментів управління та прийняття стратегічних рішень. Інформаційно-аналітичне забезпечення відіграє важливу роль у формуванні ефективної економічної політики та забезпеченні конкурентоспроможності та стабільності національної економіки.

Як країна, що розвивається, Україна стикається з необхідністю використовувати сучасні інформаційні та аналітичні методи для досягнення стабільності та зростання. Аналіз економічних процесів і ринкової динаміки дозволяє визначити тенденції та визначити ризики та можливості розвитку. Аналітичні дані допомагають приймати обґрунтовані стратегічні рішення та реагувати на зміни в економічному середовищі.

Основною метою інформаційно-аналітичного забезпечення цифровізації економіки є забезпечення ефективності, конкурентоспроможності та стійкості економічного розвитку в умовах цифрової трансформації. Ключові аспекти цього завдання включають:

1. Оптимізація бізнес-процесів. Використання аналітичних інструментів для оптимізації та автоматизації різних етапів виробничих та управлінських процесів у підприємствах та організаціях.

2. Підвищення продуктивності. Використання цифрових технологій для підвищення ефективності виробництва, обробки даних, та доставки товарів і послуг.

3. Створення нових бізнес-моделей. Розробка та впровадження нових стратегій бізнесу, які враховують можливості, що виникають в результаті цифрової трансформації.

4. Розвиток цифрового ринку. Створення умов для розвитку цифрового ринку, включаючи платіжні системи, електронну комерцію, та інші аспекти цифрової торгівлі.

5. Підтримка інновацій. Сприяння створенню та впровадженню інноваційних технологій та рішень, що сприяють розвитку цифрової економіки.

6. Формування навичок для цифрової економіки. Забезпечення розвитку навичок та компетенцій, які необхідні для праці в цифровій економіці, через освітні та підготовчі програми.

7. Забезпечення кібербезпеки. Захист інформації, даних та інфраструктури в умовах зростаючих кіберзагроз.

Ці процеси спрямовані на створення умов для стійкого, інноваційного та ефективного економічного розвитку в епоху цифрових технологій.

Важливо зазначити, що цифровізація економіки необхідна для забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності країни в глобальному економічному середовищі. Ключову роль у цьому процесі відіграє інформаційно-аналітична підтримка, яка допомагає ефективно впроваджувати та контролювати цифрові ініціативи, розробляти стратегії розвитку та приймати обґрунтовані бізнес-рішення.

Це дослідження показує, що інформаційно-аналітичне забезпечення цифровізації передбачає не лише технічні аспекти, а й потребу розвитку кадрового потенціалу, кібербезпеки та здатності адаптуватися до середовища, що швидко змінюється, що особливо актуалізується в умовах війни.

У висновку можна сказати, що для успішної цифровізації української економіки важливо продовжувати інвестувати в технологічний розвиток, створювати сприятливі правила, підтримувати інноваційні компанії та забезпечувати кібербезпеку. Інформаційні та аналітичні підходи є

інструментами, необхідними для успішного реагування на виклики та можливості цифрової трансформації. За цифровізацією стоїть майбутнє як світової, так і української економіки.

Список використаних джерел:

1. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. Український інститут майбутнього. 2018. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html>
2. Digitalisation for recovery in Ukraine. OECD. 2022. URL: <https://www.oecd.org/ukraine-hub/policy-responses/digitalisation-for-recovery-in-ukraine-c5477864>
3. Башлай С., Яремко І. Цифровізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів. Економіка та суспільство. 2023. №48. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-48>
4. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Діджиталізація». Липень 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/digitization.pdf>